پیاسەیەك بۆ ئایندەی ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی.. ڕێزگار عومەر

تەنگەژەی سیاسی موزمین لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست جارێكی دیكە تیشكی خستەتە سەر عێراق، ئەمەش وایكردووە دوودڵی و گومان و بیركردنەوە لە چارەنووسی بزووتنەوە مەدەنییەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی لە دوای ڕووداوەكانی ئەم دواییەی ناوچەكەو عێراق بێتە پێشەوە. جەنگەكان و سەرهەڵدان و شكستی گرووپە توندڕەوەكان، گرژییە جیۆپۆلیتیكییەكان و ململانێ ناوخۆییەكان، كەی ئەو زەمینەیان پێكهێناوە كە بزووتنەوە مەدەنییەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی لە چوارچێوەیدا تا ئێستا كاریان تیا كردووە.

سروشتی ناجێگیری ناوچەكە پێویستی بە ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی هەیە، كە مامەڵە لە گەڵ ژینگەیەك بكەن كە سەلامەتی و ئاسایش وەك بەرپرسیارێتییەكی گشتی هەرسێ كوچكەی ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی + كۆمەڵگە+ دام و دەزگای پەیوەندیدارەكانی دەوڵەت ئەژمار بكرێت نەك بكرێتە بیانوی كۆنتڕۆڵی زیاتری دەوڵەت.كارێك كە بزوتنەوە مەدەنیەكان بە هەر نرخێك و ڕیسكێك لە ڕابردوو كردیان و ئەمەش پێویستە خۆیان لەگەڵ ئەم نادڵنیاییەدا بگونجێنن و ڕێگایەك و دووان بدۆزنەوە بۆ تازەكردنەوەی (جۆرو چەندایەتی) پەیوەندیكردن لەگەڵ ئەكتەرە سیاسییە جیاوازەكان بۆ ئەوەی دۆزی خۆیان و پرسی “مانەوە” ی خۆیان جێگیرتر بكەن.

بۆ پرسی “مانەوە” زۆرجار ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی ڕووبەڕووی سنووورداربوونی سەرچاوەكانی داهات دەبنەوە، ئەمەش ڕێگری لە تواناكانیان دەكات بۆ درێژەدان بە پڕۆژەو پەیامەكانیان، چونكە بەدەر لە دیوی سیاسیدا ناسەقامگیری “ئابووری” و كەمی سەرچاوە دەتوانێت ڕێگری لە كاریگەریی ئەم بزووتنەوەیانە بكات لە دروستكردنی گۆڕانكاریی بەردەوامدا.

گەنجان لە عێراق نوێنەرایەتی قەوارەیەكی كۆمەڵایەتی بەهێز دەكەن بۆ گۆڕانكاری. ڕووداوەكانی ئەم دواییە تیشكیان خستەتە سەر ڕۆڵی چالاكانی گەنج لە هاندانی بزووتنەوە كۆمەڵایەتی و سیاسییەكان. بەكارهێنانی وزە و سۆز و خولیای گەنجان دەتوانێت بەشداربێت لە خۆڕاگری و زیندوویی بزووتنەوە مەدەنییەكان ئەگەر بێتوو” ستراتیژی دروست” كەیان بكاتەوە.

بەشێك لە كۆمەڵگەی نێودەوڵەتی هەمووی نا، بەرژەوەندییەكی تایبەتی هەیە لە بەرەوپێشبردنی سەقامگیری و بەها دیموكراسییەكان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا. ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی لە عێراق دەتوانن پاڵپشتی ئەم بەشە لە پێكهاتەی نێودەوڵەتی بەكاربهێنن بۆ ئیكۆ و سەدای دەنگەكانیان و كۆكردنەوەی هاوكاری لە ڕووبەڕووبوونەوەی چارەنوسی خەفە كردنی بزوتنەوە مەدەنییەكان.

چارەنووسی بزووتنەوە مەدەنییەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی لە عێراق دوای ڕووداوەكانی ئەم دواییەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، لە بنەڕەتدا بەستراوەتەوە بە توانای بەشێك لە كۆمەڵگە بۆ چارەسەركردنی مەترسییەكانی چەشنی شێوازێك لە ” نایاسایی ” كردن و بەكارهێنانی قوفڵی یاساو “تەخوین” كردن و تۆمەتی “سیخوڕی” كردن و فراوان كردنی ڕۆژ لە دوای ڕۆژی لیستی ڕەشی ڕێكخراوە یاساغ كراوەكان.

لە دۆخێكی وادا هیچ “موعجیزەیەك” نییە ببێتە فریادڕەس بۆ دواڕۆژی بزوتنەوە مەدەنییەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی، بەڵكو دەبێ ” موعجیزەكان” بە ستراتیژی وردترو كاری كۆلیكتیڤ بەرهەم بهێنرێن! كە ڕەنگە لۆژیكترین دەرفەتی ئەرێنی موعجیزە دروست كردن كۆكردنەوەی گەنجان بێت و ئاشنا كردنیان بە دوو خاڵی سەرەكی؛ یەكەم میكانیزمی زەق كردنەوەی هێزی كۆمەڵایەتی خۆیان، دووەم ئاشنا كردنی خێرایی ئەوان بە “ئایندەیەكی مەترسیدار” كە لە ئەنجامی نەهێشتنی ڕێكخراوەكان و بزوتنەوە مەدەنییەكان لە كۆمەلگە دروست دەبێت. بۆ ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی ئەم ئەركە ئیختیاریی نییە بەڵكو ئیلتزامێكی پرسی مانەوەیەو وەڵامێكی سادەی ئەمڕۆیە بە پرسیاری “بوون و نەبوون” بەیانی!